

DOI <https://doi.org/10.30525/978-9934-26-374-3-21>

**FEATURES OF THE EDUCATIONAL AND PROFESSIONAL
PROGRAMME “DESIGN AND VISUAL CULTURE”
OF THE SECOND (MASTER’S) LEVEL
OF HIGHER EDUCATION OF CHSTU**

**ОСОБЛИВОСТІ ОСВІТНЬО-ПРОФЕСІЙНОЇ ПРОГРАМИ
«ДИЗАЙН І ВІЗУАЛЬНА КУЛЬТУРА» ДРУГОГО
(МАГІСТЕРСЬКОГО) РІВНЯ ВИЩОЇ ОСВІТИ ЧДТУ**

Yakovets I. O.

*Doctor of Art, Professor,
Head of the Design Department*

Яковець І. О.

*доктор мистецтвознавства,
професор,
завідувач кафедри дизайну*

Chuhai N. M.

*Candidate of Art,
Associate Professor
at the Design Department*

Чугай Н. М.

*кандидат мистецтвознавства,
доцент кафедри дизайну*

Luhovskyi O. F.

*Candidate of Art,
Associate Professor
at Department of Design
Cherkasy State Technological
University
Cherkasy, Ukraine*

Луговський О. Ф.

*кандидат мистецтвознавства,
доцент,
доцент кафедри дизайну
Черкаський державний
технологічний університет
м. Черкаси, Україна*

У Черкаському державному технологічному університеті (ЧДТУ) підготовка фахівців з дизайну була започаткована в 1999 р. З того часу в університеті цей мистецький напрям постійно розвивався.

У 2008 році було здійснено перший набір студентів для навчання на здобуття освітнього рівня магістр на освітньо-професійну програму 022 «Дизайн (за видами)», де навчались студенти за спеціалізаціями графічний дизайн, інтер'єр і обладнання (згодом – дизайн середовища), промисловий дизайн, дизайн одягу.

Починаючи з 2023–2024 навчального року внаслідок внутрішніх консультацій на рівні університету і кафедри та на основі публічного обговорення проєкту оновлення освітньої програми другого (магістерського) освітнього рівня було прийнято рішення щодо створення єдиної синтетичної освітньої програми «*Дизайн і візуальна культура*» [1]. Це рішення обумовлено декількома факторами.

Перший – прагнення проектної групи до створення унікальної ОП, яка б виховувала у здобувачів розуміння взаємовпливу різних напрямів дизайну та візуальної культури, що є взаємопроникні, загальною метою яких є формування гармонійного і естетично сприятливого середовища життєдіяльності людини [2; 3]. Другий – позиціонування ОП другого (магістерського) освітнього рівня як етапу підготовки здобувачів до навчання на третьому (науковому) освітньому рівні доктора філософії, яке має відбуватися без поділу на спеціалізації за загальною спеціальністю 022 «Дизайн».

Таким чином, враховуючи вимоги часу, розвиток технологій, трансформацію практично всіх соціально-культурних та освітніх інститутів, актуальні тенденції у мистецтві на найближчі роки (зростання мистецтва цифрової та віртуальної реальності; розвиток екологічно чистого мистецтва; глобальна співпраця та міжкультурний обмін; мистецтво в громадських місцях; переосмислення традиційних засобів масової інформації тощо), поєднання традиційних технік з інноваційними технологіями, які змінюють наш культурний ландшафт, у 2023 році було відкрито нову освітньо-професійну програму галузі знань 02 «Культура і мистецтво» за спеціальністю 022 «Дизайн» другого (магістерського) рівня вищої освіти «Дизайн і візуальна культура». Викладання фахових дисциплін забезпечується кафедрою дизайну.

Освітньо-професійна програма (ОПП) «Дизайн і візуальна культура» складена у відповідності до стандарту вищої освіти за спеціальністю 022 «Дизайн» галузі знань 02 «Культура і мистецтво» для другого (магістерського) рівня освіти (затверджений наказом МОНУ № 1433 від 21.12.2018 р.) і є системою освітніх компонентів на другому рівні вищої освіти в межах спеціальності «Дизайн», що визначає вимоги до рівня освіти осіб, які можуть розпочати навчання за цією програмою, перелік навчальних дисциплін і логічну послідовність їх вивчення, кількість кредитів ЄКТС, необхідних для виконання цієї програми, а також очікувані результати навчання (компетентності), якими повинен оволодіти здобувач другого ступеня вищої освіти.

Освітньо-професійна програма використовується під час проведення ліцензійної експертизи на провадження освітньої діяльності за спеціальністю «Дизайн» за другим рівнем вищої освіти, інспектування освітньої діяльності за спеціальністю.

Ціль програми:

– формування професійних системних компетентностей, необхідних для практичної і викладацької діяльності у сфері дизайну інформаційно-комунікаційного візуального простору, скерованих на розв’язання складних задач та практичних проблем у галузі дизайну та візуальної культури, що передбачає проведення наукових

мистецтвознавчих і проектних досліджень та/або здійснення інновацій та характеризується невизначеністю умов і вимог.

– підготовка фахівців з дизайну, здатних творчо осмислювати культурну спадщину для створення засобами дизайну естетично-досконалих гармонійних об'єктів у суспільній, інформаційній, промисловій, побутовій, соціокультурній сферах життєдіяльності людини.

Окрім цього Програма враховує сучасні тенденції культурно-інформаційного, економічного та соціального розвитку суспільства і направлена на формування у здобувача уміння аналізувати ринкову ситуацію та нові тенденції в дизайні, застосовувати національні традиції для генерування актуальних дизайн-пропозицій.

В основу методологічної концепції покладено принцип поєднання академічних завдань з реальними проектними розробками за замовленнями громадських організацій, навчальних закладів, культурних установ та просторів, фірм, промислових виробництв тощо.

Особливість (унікальність) програми:

– формування професійних якостей майбутніх дизайнерів в процесі дизайн-освіти за умови багатогранного і гармонійного розвитку особистості майбутнього фахівця, здатного створити власний пізнаваний стиль дизайну;

– дизайн-діяльність розглядається як продукт розвитку людської культури; дизайн сприймається одночасно і як продукт візуальної культури, і як інструмент культурного будівництва, і як фактор, що активно формує візуальну і матеріальну культуру;

– програма орієнтована на забезпечення широкопрофільної підготовки універсального дизайнера, здатного проектувати і створювати об'єкти різноманітного призначення, зокрема, для маломобільних груп населення та людей з інвалідністю.

Важливим є практико-зорієнтоване навчання та викладання фахових дисциплін на базі спеціалізованих майстерень з використанням проектного інструментарію, мультимедійних та інформаційно-технічних засобів. Отже, унікальність ОП «Дизайн і візуальна культура» ЧДТУ полягає в її синтетичності з основним фокусом на спеціальній освіті в галузі різних видів дизайну та мистецтва. Синтетичний підхід під час навчання забезпечує розуміння здобувачем об'єктів візуальної культури як невід'ємних складових, що безпосередньо впливають на формування і наповнення навколишнього середовища. Поєднання знань і навичок з різних дизайнерських напрямів в особі одного фахівця на другому (магістерському) рівні освіти дозволяє забезпечити системний комплексний підхід до дизайнерського проектування, а зміст освітньо-професійної програми крім професійної підготовки забезпечує

формування компетентностей, що є необхідними для самореалізації, активної громадянської позиції, соціальної злагоди і здатності до працевлаштування у суспільстві.

Запропонований формат організації навчального процесу для студентів другого рівня вищої освіти сприяє розвитку мотивації до навчання, творчій різноманітності дизайн-процесу, поєднує освітні, мистецькі, культурні, креативні, соціальні аспекти з інформаційними й інноваційними технологіями, сприяє розвитку і збереженню культури, формуванню креативного середовища.

Література:

1. Освітня програма «Дизайн і візуальна культура» другого (магістерського) рівня вищої освіти ЧДТУ. Офіційний сайт ЧДТУ. Кафедра дизайну URL: <https://design.chdtu.edu.ua/>

2. Яковець І. О. Взаємопроникнення дизайну і культури епохи постмодернізму в процесі зміни ціннісних пріоритетів. Тези. Матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції «Традиції та новітні технології у розвитку сучасного мистецтва», Черкаський національний університет імені Б. Хмельницького, 6 травня 2015 р., Черкаси. – С. 167–170.

3. Яковець І. О. Міждисциплінарність в дослідженнях сучасної візуальної культури. Матеріали Міжнародної заочної науково-теоретичної конференції «Культурно-мистецькі обрії ‘ 2017» (24 лист. 2017 р.), НАКККіМ / за ред. К. І. Станіславської. – Київ: Вип. 3.: НАКККіМ, 2017. – С. 159–161.